

SLOVAČKA

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2022.

AKTUALNI OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

UVODNA NAPOMENA:

Pojavom pandemije bolesti COVID 19 tijekom prvog kvartala 2020., na globalnoj je razini došlo do iznimno snažnog poremećaja svih sfera društvenog i gospodarskog života te je turizam, u svim svojim pojavnim oblicima jedna od najsnažnije pogođenih djelatnosti, s neizvjesnim kratkoročnim i srednjoročnim perspektivama oporavka.

U takvom kontekstu 2020., te u nešto manjoj mjeri 2021. godina, donose dramatičan odmak od uobičajenih poslovnih okolnosti i obrazaca ponašanja na strani ponude i potražnje, tako da ranije ustanovljeni trendovi i prognoze temeljene na modelima izgrađenim u kontekstu stabilnih poslovnih odnosa doživljavaju korjenitu promjenu.

Imajući u vidu navedeno, standardni format profila tržišta promijenjen je i prilagođen novonastalim okolnostima na način da su u odnosu na izdanja publicirana do 2019. godine.

Političko uređenje

Slovačka Republika je srednjoeuropska zemlja koja se nakon osamostaljenja dana 1. siječnja 1993. uspješno uključila u strukture EU:

- 1. svibnja 2004. postala je članicom EU
- 21. prosinca 2007. postala je članicom šengenskog prostora
- 1. siječnja 2009. ušla je u eurozonu.

Državno uređenje: republika.

Politički sustav: parlamentarna demokracija.

Teritorijalno-upravna podjela: osam regija, 79 okruga, 138 gradova, 2.933 općine.

Stanovništvo prema narodnosti - Slovaci (85,8 %), Mađari (9,7 %), Romi (1,7 %), Česi (0,8 %), Rusini (0,4 %), Ukrajinci (0,2 %), ostali i neuvedeni (1,4 %).

Stanovništvo prema vjerskoj pripadnosti – rimski katolici (62,0 %), protestanti (6,9 %), grčki katolici (4,1 %), kalvinisti (2 %), pravoslavci (0,9 %), ateisti (13 %).
Susjedne zemlje: Republika Češka, Republika Poljska, Ukrajina, Republika Mađarska, Austrija.

Površina: 49.036 km².

Regije:

- Bratislavská regija – 673.308 stanovnika
- Trnavská regija – 565.120 stanovnika
- Nitrianska regija – 672.907 stanovnika
- Trenčianska regija – 583.568 stanovnika
- Žilinska regija – 691.322 stanovnika
- Banskobistrička regija – 644.189 stanovnika
- Prešovská regija – 826.636 stanovnika
- Košička regija – 801.776 stanovnika

Izvor: Ured za statistiku

Najveći gradovi

Glavni grad: Bratislava 432.864 stanovnika.

Ostali veći gradovi:

Košice (238.757), Prešov (89.138), Žilina (80.978), Banská Bystrica (78.484), Nitra (77.048), Trnava (65.382), Trenčín (55.537), Martin (54.978).

Izvor: Ured za statistiku

Stanovništvo: 5.459.781 građana (31.12.2020.).

Prema spolu (31.12.2020.)

- žene 2.793.295
- muškarci 2.666.486

Prema dobi:

- 0-14: 15,9 %
- 15-64: 67 %
- 65 i više: 17,1%

Izvor: Ured za statistiku

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Slovačka je mala otvorena ekonomija, ovisna o gospodarskom razvoju okolnih zemalja, prvenstveno Njemačke. Slovačko gospodarstvo skoro u potpunosti je ovisno o uvozu energetske sirovine (nafta i zemnog plina). Slovačka je značajna industrijska zemlja. Glavne industrijske

grane su automobilska, kemijska i strojarstva industrija. Automobilska industrija najveći je potencijal slovačkog gospodarstva a ujedno je Slovačka najveći svjetski proizvođač automobila po glavi stanovnika. Oko 85% izvoza Slovačke ide u zemlje Europske unije.

Makroekonomski pokazatelji					
	2019.	2020.	2021.*	2022.*	2023.*
BDP, tekuće cijene (mlrd. eura)	94,2	91,6	96,9	104,9	113,2
Realni rast BDP-a (%)	2,4	-4,8	3,7	4,2	5,0
Izvoz robe (%)	1,7	-7,5	10,5	3,1	6,0
Uvoz robe (%)	2,6	-8,3	10,9	3,9	6,5
Inflacija (%)	2,7	1,9	2,5	4,2	3,1
Nezaposlenost (%)	5,8	6,7	7,0	6,7	5,7

Izvor: Ministarstvo financija, (*) procjena

Aktualno stanje BDP-a, usporedba s prethodnim godinama i prognoza za naredne godine; BDP po glavi stanovnika

Prema podacima Ministarstva financija za 2020. ukupan BDP iznosio je 91,6 milijarde eura, dok je pad BDP-a iznosio 4,8 %. Ministarstvo financija za 2021. očekuje rast BDP-a od 3,7 %, dok za 2022. predviđa rast od 4,2 %.

BDP per capita: 16,807 eura.

Postotak nezaposlenosti u 2020., aktualno stanje u 2021. i procjena budućeg trenda

Stopa nezaposlenosti u 2020. godini iznosila je 6,7 %, dok je u drugom kvartalu 2021. iznosila 7,09 %. Prema predviđanjima Ministarstva financija Slovačke, nezaposlenost će u 2021. godini iznositi 7,0%, te je za 2022. predviđaju na razini od 6,7%.

Prosječna plaća (aktualni podaci)

Prosječna nominalna mjesečna plaća zaposlenika u 2020. godini iznosila je 1.133 eura, što je rast od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu. Ministarstvo financija Slovačke predviđa rast nominalnih plaća u 2021. godini od 5,4%, u 2022. godini od 5,5% te u 2023. godini od 5,1%.

Stopa inflacije (aktualni podaci)

Prosječna stopa inflacije u 2020. godini bila je na razini od 1,9%, dok je u studenom 2021. iznosila 5,1%. Ministarstvo financija Slovačke predviđa za 2021. godinu inflaciju na razini od 2,5% te za 2022. godinu inflaciju od 4,2%.

Vanjskotrgovinska bilanca (aktualni podaci i trend)

Od siječnja do rujna 2021., u odnosu na isto razdoblje prošle godine, ukupni izvoz robe povećan je za 19,2% i dosegao je vrijednost od 64,3 milijarde eura, ukupni uvoz povećan je za 20,9% i iznosio je 62,6 milijarde eura. Vanjskotrgovinska bilanca bila je aktivna u iznosu od 1,7 milijardi eura (za 467,2 milijuna eura manje nego u istom razdoblju prošle godine).

Izvoz u zemlje članice EU-a u razdoblju od siječnja do rujna 2021. bio je za 19,6% veći u odnosu na isto razdoblje prošle godine i činio je 79,6% ukupnog izvoza. Uvoz iz država članica EU činio je 65,5% ukupnog uvoza i povećao se za 18,9% na godišnjoj razini.

Izvoz u zemlje izvan EU-a u razdoblju od siječnja do rujna 2021. porastao je za 17,4% u odnosu na isto razdoblje prošle godine i činio je 20,4% ukupnog izvoza. Uvoz iz zemalja koje nisu članice EU činio je 34,5% ukupnog uvoza te je na godišnjoj razini povećan za 24,8%.

Utjecaj globalnih gospodarskih kretanja i pandemije bolesti COVID 19 na ekonomiju i društvo u 2020. i 2021. godini - procjene za 2022.

Slovačka industrija ovisna je o automobilskoj industriji, a slovačko gospodarstvo općenito u velikoj mjeri ovisi o inozemnoj potražnji. Pozitivan razvoj gospodarstva projicira se i na potrošnju u domaćinstvima. Otvorena slovačka ekonomija ovisi o uspjehu Europe kao cjeline. Otvorenost, kao i ovisnost cijeloga gospodarstva o malom broju industrijskih grana, čini je podložnom recesijskim utjecajima.

Prema prognozi slovačkog Ministarstva financija snižena je procjena rasta domaćeg gospodarstva za 2021. i 2022. godinu, a prema njima oporavak gospodarstva usporit će novi valovi epidemije Covida-19. Izvoz iz zemlje ponovno će patiti zbog nedostatka komponenti, a Slovačka će se suočiti s višom inflacijom.

Očekuje se rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) za 3,7 % u 2021. godini, dok su u lipanjskoj prognozi očekivali porast gospodarstva od 4,6 posto. Za 2022. godinu snizili su izgleda za rast BDP-a na 4,2, s 5 posto.

Valovi pandemije usporit će oporavak slovačkog gospodarstva. Krajem godine će se smanjiti potrošnja kućanstava, a oporavak tržišta rada bit će odgođen. Slovačko gospodarstvo palo je za 4,8 % krajem 2021. zbog posljedica pandemije bolesti Covid-19, što je bio prvi pad od globalne financijske krize 2009. godine.

Prema podacima Ministarstva financija, treći val zaraze koronavirusom u zemlji nije značajno povećao broj nezaposlenih, ali se procjenjuje da će broj zaposlenih osoba u Slovačkoj s pet milijuna stanovnika, biti manji za 66.000 u odnosu na 2020.

Slovačko Ministarstvo financija očekuje nešto bolji gospodarski razvoj od sadašnje procjene u 2023. godini, u vezi s povlačenjem novca iz europskih fondova.

Potrošačke bi cijene u 2021. godini trebale porasti za 2,5 posto, a 2022. godine do 4,2 posto, također zbog očekivanog povećanja reguliranih cijena energije.

MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU

Aktualni prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini, online) po tematskim segmentima

Naklade, regionalna pokrivenost, čitanost, praćenje za medije

(podaci prema istraživanju agencije Market & Media & Lifestyle; razdoblje II. i III. kvartal 2021.)

Prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini) po segmentima (turistički, politički sportski).

TV

- TV Markíza – privatna televizija – najgledanija TV u Republici Slovačkoj, pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 36%
- TV JOJ – privatna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 27%
- RTVS 1 – slovačka državna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 25%
- TA 3 – privatna televizija (slovački CNN) – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 1,8 %

Radio

- Radio Expres – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 17%
- Radio Slovensko 1 – slovački državni radio – pokrivenost cijela Slovačka, slušanost 14%
- Fun radio – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanost 10 %
- Radio Europa 2 – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanost 8 %
- Radio Vlna - privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanost 7 %
- Radio Jemné melódie – privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanost 6 %
- Radio Regina – slovački državni radio 2, pokrivenost cijela Slovačka slušanost 5 %

Tisak

Glavni dnevni listovi:

- Nový čas – čitanost 13%, pokrivenost cijela Slovačka
- Plus 1 deň – čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- Pravda – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- SME – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Šport – čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Hospodárske noviny – čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Denník N – čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka

Glavni časopisi

Tjednici

- Plus 7 dní – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Báječná žena – čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Život – tjednik, čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Nový Čas pre ženy – tjednik, čitanost 3% pokrivenost cijela Slovačka
- Eurotelevízia – tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Slovenka – tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka

Dvotjednici

- TV max – čitanost 7%, pokrivenost cijela Slovačka
- Relax - čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- Tele plus - čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Bratislavské noviny – čitanost 2%,

Mjesečnici

- Zdravie - čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Záhradkár - čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Eva – čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- Emma – čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- Napínave krížovky - čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka

Specijalizirani tisak – turizam

- GEO – mjesečnik, naklada 20.000, pokrivenost cijela Slovačka
- Traveler – tromjesečnik, naklada 8.000 primjeraka, pokrivenost cijela Slovačka

Najposjećenije web stranice

- www.sme.sk
- www.aktuality.sk
- www.azet.sk/pokec.sk/
- www.zoznam.sk
- www.atlas.sk
- www.cas.sk
- www.topky.sk
- www.dennikn.sk
- www.pluska.sk
- www.etrend.sk
- www.pravda.sk
- www.hnonline.sk
- www.tvnoviny.sk
- www.netky.sk
- www.24hod.sk
- www.noviny.sk
- www.centrum.sk
- www.markiza.sk
- www.cestovanie.sk
- www.dobrodruh.sk

PROFIL EMITIVNOG TURISTIČKOG TRŽIŠTA U 2020. i 2021. GODINI

Generalni osvrt na aktualno stanje na emitivnom turističkom tržištu Slovačke

Glede outgoinga u Slovačkoj, situacija je u prvom kvartalu 2021. godine bila puno gora nego u Češkoj jer je Slovačka zadnji dan u 2020. godini ocijenila epidemiološku situaciju u zemlji kritičnom te se odlučila na tvrdi lockdown. Stanje je u zemlji bilo teško pa mnogi nisu niti razmišljali o putovanjima. Sredinom veljače 2021. Slovačka je postrojila uvjete ulaska u zemlju, a razlog je bilo širenje opasnih sojeva koronavirusa. Putovanja u inozemstvo nisu se preporučala, ali ako su bila nužna, u povratku su putnici morali ići u 14-dnevnu karantenu, koja bi eventualno završila ranije ako se nakon osmog dana osoba testirala i dobila negativan rezultat testa. Mnogim imućnijim Slovacima to nije bila prepreka pa su u veljači 2021. dosta putovali u Zanzibar, Egipat ili Kongo, što je pogoršalo epidemiološku situaciju u zemlji.

Sredinom ožujka 2021. uvedena je zabrana putovanja iz Slovačke u inozemstvo u cilju rekreacije tj. u turističke svrhe, što je vrijedilo za sve segmente, organizirana putovanja i individualce. Ova zabrana uvedena je do 28. travnja, ali je produžena do 28. svibnja 2021. godine. Policija je kontrolirala cilj putovanja, a kazne su iznosile do 1.000 EUR-a. Kontrole su se provodile u zračnim lukama Bratislava, Košice i Poprad. Udruga slovačkih putničkih agencija SACKA-a tada je objavila da se, unatoč neizvjesnoj situaciji, turističke agencije pripremaju za ljetnu sezonu jer moraju biti spremne pružiti svoje usluge u svakom trenutku. Vodili su pregovore sa partnerskim destinacijama i zrakoplovnim kompanijama o pripremi avio aranžmana. Jasno je bilo da će trenutna ljetna sezona 2021., a možda i nekoliko sljedećih, biti pod utjecajem smanjenja mogućnosti letenja zbog epidemije. Usprkos svemu, agencije su nastojale nuditi sva odredišta na koja su njihovi klijenti bili naviknuti prije pandemije. Veliku nadu agencije su vidjele u cijepljenju koje može otvoriti putovanje u inozemstvo, ali i unutar Slovačke. Međutim, upitno je bilo koliko brzo će stanovništvo biti procijepljeno i kako će razvoj pandemije odgovoriti na cijepljenje. Udruga i agencije vjerovali su da će Slovaci u ljetnim mjesecima moći uživati u boravku u dosta europskih destinacija.

U drugom kvartalu 2021. situacija s bukingom u Slovačkoj bila je nešto lošija nego u Češkoj jer je sve do 28. svibnja 2021. vrijedila zabrana putovanja u turističke

svrhe u inozemstvo te su Slovaci bili puno oprezniji oko planiranja odmora. S približavanjem ljeta postavljalo se pitanje hoće li odmor u inozemstvu biti moguć. Vodili su se razgovori između epidemiologa i Ministarstva vanjskih poslova te Ministarstva unutarnjih poslova i tražili su način da definiraju rizik, odnosno sigurnost zemalja. Rezultat je bio „semafor“ zemalja za putovanja, koji je počeo vrijediti 31. svibnja 2021. Prema semaforu cijela EU, EGP+ i 3. zemlje koje imaju visoku procijepljenost (Izrael, Australija, Novi Zeland, Japan i sl.) bile su zelene. Za povratak je vrijedilo da osobe koje su cijepljene ili su preboljele COVID mogu se vratiti bez karantene dok su ostali morali napraviti PCR ili antigenski test.

Za vrijeme važenja semafora najveći interes bio je za putovanja u Grčku i na grčke otoke, kao i u Španjolsku, Cipar, Italiju, Bugarsku i Hrvatsku, Slovaci su najčešće putovali u Hrvatsku vlastitim prijevozom, tj. individualno. Kasnije, kad su se promijenili uvjeti za povratak iz inozemstva i mjere podijelile putnike na cijepljene i necijepljene, ublaženi su uvjeti za povratak necijepljenih iz odredišta van EU (petodnevna karantena) narastao je interes za putovanja u relativno sigurnu i spremnu Tursku.

Utjecaj pandemije bolesti COVID 19 na turistički promet u 2020. i 2021.

Slovaci su u 2020. bili vrlo oprezni te nisu u većem broju provodili odmor izvan svojih granica. Na njihove odluke gdje, kako i za koliko provesti odmor, najveći utjecaj imala je COVID pandemija. Slovačka se dosta kasno otvorila za putovanja, predstavnici Vlade apelirali su na građane da tijekom 2020. godine ostanu u Slovačkoj te da ne idu u inozemstvo, kako se ne bi zarazili i zarazu donijeli sa sobom u Slovačku. Situacija s putovanjima i odmorima u inozemstvu bila je kritična. Prije svega radilo se o strahu i strepnji od putovanja koji su, nažalost, prevladavali u cijelom društvu.

Većina Slovaka u 2020. odlučila je ići na odmor individualno, bez usluge putničkih agencija. Usprkos epidemiji koronavirusa, dok većina agencijskih klijenata preferira organizirani prijevoz, za Hrvatsku i susjedne zemlje prevladavao je individualni/vlastiti prijevoz automobilom. Iako je interes za ljetovanje u inozemstvu kod Slovaka u kolovozu 2020. bio nesumnjivo velik, zbog informacija u medijima, agencije su bilježile manji promet.

Među turistima koji se nisu u 2020. bojali putovati, popularne su bile prvenstveno Grčka i Cipar, ali i Hrvatska, zbog pilot projekta “Hrvatska avionom” -iz Slovačke se u 2020. letjelo na odmor u Grčku (na Rodos i Kretu), na Cipar u grčki dio te u Hrvatsku (Split). Kod autobusnog, željezničkog i auto prijevoza u inozemstvo, prevladavala je većinom Hrvatska. Zbog komplikacija s putovanjima u inozemstvo, ali i zahvaljujući bonovima za odmor, brojni Slovaci odlučili su provesti odmor u svojoj zemlji tijekom 2020. godine. Nažalost, u Slovačkoj su od 1. rujna 2020. godine na crvenoj listi osim Hrvatske bile i Francuska, Španjolska, Nizozemska, Belgija i Malta, tako da su praktički putovanja Slovaka u inozemstvo na odmor početkom rujna 2020. završila.

Putovanja u 2021. realizirala su se u većem broju nego 2020. Prema anketi GO4 insight koja je provedena na ljeto 2021. na 1.000 ispitanika dobi od 15 do 79 godina, stanovnici Slovačke planirali su provesti ovaj ljetni odmor uglavnom u svojoj domovini. Ako bi otišli u inozemstvo, išli bi uglavnom u Hrvatsku i Češku. Mnogi Slovaci nisu namjeravali ići u inozemstvo zbog zabrinutosti zbog zaraze korona virusom, ili bi se odlučiti u zadnji čas zbog neizvjesnosti oko uvjeta putovanja.

Prema tom istraživanju, 43 posto stanovnika Slovačke planiralo je provesti ljetne praznike u Slovačkoj. Dakle, puno više ljudi u Slovačkoj planiralo je odmor u svojoj zemlji nego prije pandemije. Od stranih odredišta, većina Slovaka, njih desetina, namjeravala je putovati u Hrvatsku tijekom ljeta. U usporedbi s prethodnom godinom, ovo je predstavljalo dvostruko veći interes, ali istodobno znatno manji nego prije epidemije Covid-19. Šest posto Slovaka odlazi na odmor na ljetovanje u Češku, što čini Češku drugom najposjećenijom stranom destinacijom. Na prijelazu iz svibnja u lipanj 2021., 60 posto Slovaka odlučilo bi se za ljetni odmor, što je više nego u istom razdoblju 2020. godine, no samo desetina stanovnika već je platila ili rezervirala odmor. Mnogi Slovaci u vrijeme ankete još nisu dogovorili svoj odmor, zbog neizvjesnosti oko putovanja na određena mjesta, potrebe za odlaskom u karantenu nakon povratka i sl. Oko 30 posto Slovaka izjavilo je da se ne boji putovanja u inozemstvo, dok je 2020., nakon izbijanja zaraze koronavirusom i prije ljetne turističke sezone, samo 17 posto stanovništva zemlje imalo isto mišljenje.

Ukupan broj stanovnika koji su tijekom 2020. otputovali na odmor – procjene o broju putovanja u 2021.

Prema službenim podacima Statističkog ureda Slovačke Republike, u sezoni 2020. građani su ostvarili 4.994.776

putovanja u osobne svrhe (u 2019. 12.053.384 putovanja) te 467.014 službenih putovanja (u 2019. 1.850.875 službenih putovanja). Od 2015. do 2019. broj putovanja u osobne svrhe rastao je u prosjeku 5,5% godišnje, dok je u 2020. zbog pandemije bolesti COVID 19 nastao veliki pad od 58%. Najviše Slovaka u 2020. realiziralo je putovanja u svojoj zemlji (75,7%). 13% Slovaka ostvarilo je putovanja samo u inozemstvo, dok ih je 11,3% ostvarilo odmor u inozemstvu i u Slovačkoj. Najveća dobna skupina koja je putovala bile su osobe između 25-44 godine.

Ukupan broj Slovaka koji u 2020. nisu uopće putovali iznosio je 2.612.648 (dvostruko više nego u 2019.), od čega 32,4% su bili osobe u dobi 45-64 godina. Najčešći razlozi bili su nesigurnost vezana uz strah od širenja zaraze i pandemije bolesti COVID 19, zatim financijska situacija i niža motivacija za putovanjem.

S obzirom da je u 2021. slovačka Vlada u ljetnim mjesecima dozvolila putovanja cijepljenima i onima koji su preboljeli COVID-19 bez obvezne karantene u povratku, ostvaren je veći broj putovanja nego 2020. godine.

Broj stanovnika koji su u 2020. na odmor otputovali u inozemstvo / odmor proveli u vlastitoj zemlji – procjene za 2021.

U inozemstvo je u 2020. godini ostvareno 832.792 putovanja, od čega 477.469 dužih (4 i više noćenja) i 355.323 kraćih (1-3 noćenja). U 2019. je realizirano 4.397.799 putovanja (2.909.859 dužih i 1.487.940 kraćih putovanja). Unutar Slovačke u 2020. ostvareno je 4.161.984 putovanja, od čega 1.168.896 dužih i 2.993.088 kraćih putovanja. U 2019. je to bilo 7.655.585 putovanja (2.406.178 dužih i 5.249.407 kraćih putovanja). U 2020., u odnosu na 2019. godinu, zabilježen je pad od 45,6% kod domaćih putovanja te pad od 81,1% kod putovanja u inozemstvo. Omjer ostvarenih putovanja vlastita zemlja-inozemstvo iznosi 83,3%: 16,7%.

Kod putovanja u vlastitoj zemlji prevladavaju kratka putovanja (71,9%). Motiv dužih i kraćih domaćih putovanja je odmor i rekreacija (56,9%). Drugi najčešći motiv je posjeta rodbine i prijatelja (38,1%).

Redoslijed omiljenih destinacija u 2020. – procjene za 2021.

Prema podacima Statističkog ureda Republike Slovačke, najposjećenija inozemna destinacija bila je Češka Republika, s udjelom 38,8%, a potom su slijedile Hrvatska,

Austrija, Njemačka i Mađarska. Prosječan broj noćenja na inozemnim putovanjima iznosio je 5,4 dok je iznad tog prosjeka najviše noćenja ostvareno u Hrvatskoj (8,5) i Austriji (6,0).

Kako su turistička putovanja u Slovačkoj zbog pandemije bolesti Covid-19 u 2020. bila znatno ograničena tako

ni statistike putovanja u inozemstvo nisu usporedive s prethodnim godinama. Dok su u 2019. godini TOP 10 destinacija za koje su objavljeni podaci bile Češka Republika, Hrvatska, Austrija, Italija, Njemačka, Mađarska, Turska, V. Britanija, Španjolska i Grčka, u statistici za 2020. dostupni su samo podaci za Češku Republiku, Hrvatsku, Austriju i Mađarsku.

Omiljene destinacije u ukupnom inozemnom prometu 2020.godine

Zemlja	Dolasci	Udio u inozemnim putovanjima (%)	Noćenja	Prosječan broj noćenja
1. Češka Republika	323.279	38,8	1.288.307	4,0
2. Hrvatska	121.643	14,6	1.035.812	8,5
3. Austrija	82.158	9,9	493.605	4,4
4. Mađarska	51.614	6,2	156.604	3,0

Omjer između organiziranog i individualnog prometa za vodeće destinacije u 2020. – procjene za 2021.

Slovačka statistika nema podatak koliki je organizirani i individualni promet, ali se može procijeniti kako je individualni promet puno jači jer su u 5 TOP destinacija Slovaka okolne zemlje, Italija i Hrvatska, za koje slovački turisti odmor planiraju sami. Prema podacima sustava eVisitor, otprilike 24% dolazaka iz Slovačke ostvareno je u organiziranom segmentu prometa, dok se ostatak odnosi na individualce.

Vrsta prijevoza koji su turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor u 2020. – procjene za 2021.

Slovaci prvenstveno koriste automobil te zrakoplov na dužim putovanjima u inozemstvo.

Preferencije prema vrsti prijevoza:

- zrakoplov (12,5 %)
- autobus (4,3%)
- automobil (71,0 %)
- vlak (12,2 %)

U 2020. je zabilježen veliki pad prijevoza zrakoplovom uslijed pandemije Covid-19, uz veliki rast prijevoza automobilom.

Može se pretpostaviti da je u nadalje 2021. prevladavao prijevoz automobilom, s obzirom da se zbog pandemije COVID-19 nije moglo putovati kao ranije te su Slovaci, ako su i otišli na odmor u inozemstvo, birali najbliže destinacije, dostupne automobilom.

Koji su način organiziranja odmora/bukiranja turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor u 2020. – procjene za 2021.

Nema dostupnih točnih podataka vezano za način organizacije putovanja, ali procjena je da se za odlazak putem turističkih agencija odlučuje 55%, dok individualno putuje 45% turista iz Slovačke. Za hrvatske destinacije procjenjujemo da udio bukiranja putem turističkih agencija iznosi 24%, dok individualno putuje 76% Slovaka. Odabir i rezervacija godišnjeg odmora za hrvatske destinacije putem interneta općenito i nadalje raste.

Preferencije turista s obzirom na vrstu smještaja u 2020. – procjene za 2021.

- hoteli – 39,1 %
- privatni smještaj – 13,1 %
- kod rodbine i prijatelja – nekomercijalno – 40,7%

Općenito možemo kazati da se svake godine povećava zanimanje za hotele više kategorije s *all inclusive* ponudom. Istovremeno, interes za obiteljski smještaj u Hrvatskoj i dalje je visok.

Udio hotela u 2020. godini smanjio se u odnosu na godinu prije pandemije jer su Slovaci tada zbog restrikcija puno manje putovali u destinacije gdje koriste hotelski smještaj (Turska, Grčka, Španjolska) dok se udio obiteljskog smještaja povećao, što je pokazatelj toga da su neke destinacije Slovaci zamijenili Hrvatskom, u kojoj dominantno koriste predmetni smještaj.

Razrada tržišta s obzirom na motiv putovanja u 2020. – procjene za 2021.

Slovaci najčešće putuju tijekom glavnog godišnjeg odmora, u trajanju od 8 do 14 dana, uglavnom u srpnju i kolovozu tijekom školskih praznika (oko 70 %). Najrašireniji i dalje ostaje „klasičan“ odmor na moru (interes za nautiku i sportske aktivnosti). Ostali motivi putovanja su opuštanje, vikend izleti u europske metropole, kulturne manifestacije, rekreacijske aktivnosti, posjet obitelji i prijateljima, *shopping* turizam i službena putovanja.

Iznimno, zbog pandemije Covid-19 u 2020. su prevagnula kraća putovanja od 1-3 noćenja (42,7%), dok je onih od 4-7 noćenja realizirano 37,4%

Glavni motivi putovanja kod dugih boravaka u inozemstvu u 2020. godini:

- rekreacija i sport – 59,0 %
- posjeta rodbine i prijatelja – 39,4%
- ostali motivi (ture, agroturizam, wellness, kultura) - 1,6%

Najviše putovanja u inozemstvo ostvarili su slovački turisti s ciljem posjećivanja gradova (53,1%), morskih destinacija (22,0%), ruralnih područja (13,9%) i planina (13,4%).

Izvor: Ured za statistiku

Prosječni budžet/potrošnja po putovanju u 2020. – procjene za 2021.

Prema podacima iz medija koji su rezultat anketa, trošak za godišnji odmor za jedan boravak prosječno iznosi od 600 do 1.000 eura po osobi.

Međutim, Ured za statistiku Slovačke navodi da je 2020. trošak putovanja u inozemstvo bio 357 € (što je manje za 115 € u odnosu na 2019. godinu), a u zemlji 148 €.

PREGLED ORGANIZATORA PUTOVANJA NA TRŽIŠTU

Turističko tržište u Slovačkoj već je nekoliko godina relativno stabilno te ne dolazi do značajnih pomaka. Na tržištu posluju godinama provjereni i etablirani turopeatori i turističke agencije. U 2021. godini bankrotirala je agencija Aeolus, specijalizirana na Grčku.

Lideri:

- Globtour Group www.globtour.sk
- Satur Travel www.satur.sk
- TIP Travel www.tiptravel.sk
- Koala tours www.koala.sk
- Hydrotour www.hydrotour.sk
- CK Fifo www.fifo.sk
- Turancar www.turancar.sk

Svi navedeni lideri (osim Hydrotoura) imaju u ponudi i Hrvatsku.

Organizatori putovanja specijalizirani za Hrvatsku:

- CK Aquamarin www.aquamarin.sk
- Intermedial www.intermedial.sk
- N.I.K. Slovakia www.nikslovakia.com
- CK More www.more.sk
- Pegas tour www.pegastour.sk
- Ria Tour www.riatourck.sk
- Sun Travel www.suntravel.sk
- Ferrotour online.ferrotour.sk
- Adriahome www.adriahome.com

Najznačajnije online agencije:

U posljednje vrijeme sve popularnije postaju online putničke agencije. Među najvećima je Invia.sk, a značajan je i Pelikan.sk, koji ima niz online kampanja na vodećim portalima.

Ostali specijalisti:

- nautički turizam – CK My Way, Felyma Yacht, Maxo Yachting, Yacht Travel
- egzotika, ture – CK Bubo, Pax tour
- programi za djecu – CK Úsmev, CK Cevarm, CK Slniečko, CK Bombovo
- sportske manifestacije – Mars Sport Travel
- omladinska putovanja, jezični tečajevi – CKM Travel
- VIP klijentela – VIP travel

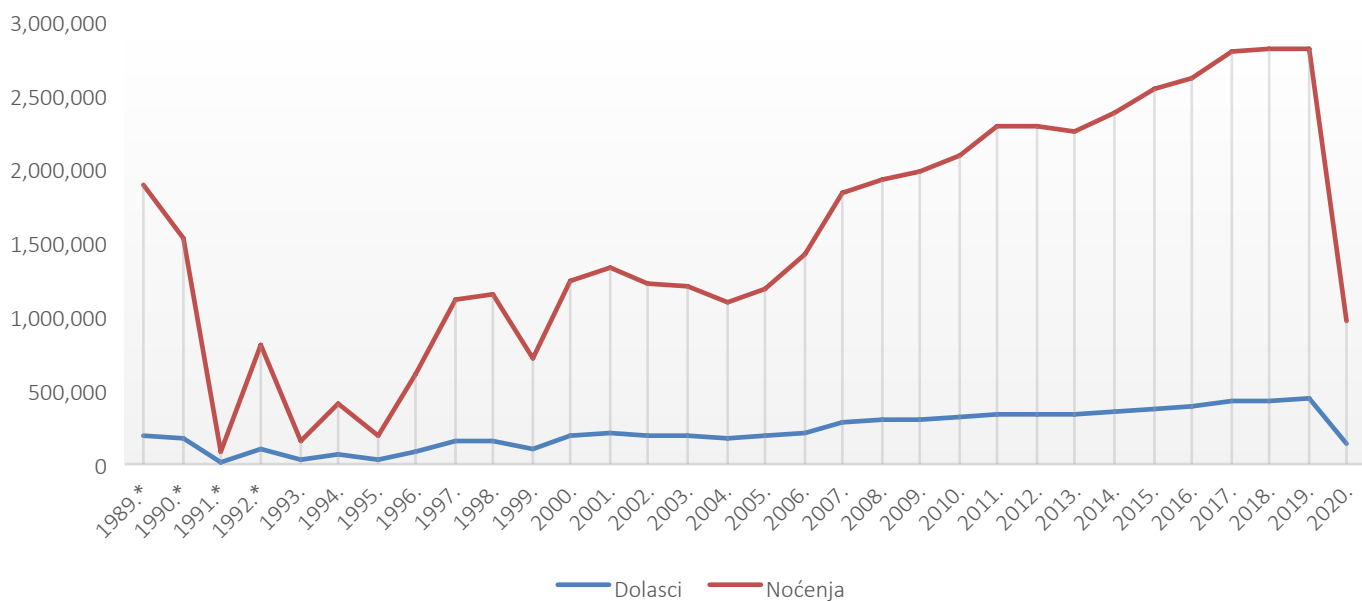
Veliko je pitanje koliko agencija će opstati nakon pandemije. Ujedno, primjetan je trend transformacije nekih putničkih agencija za Hrvatsku u agencije za nekretnine, s obzirom da sve veći broj Slovaka kupuje nekretnine (apartmane i kuće za odmor) u Hrvatskoj. Sve će ovisiti koliko dugo će trajati pandemija i koliko će vrijediti ograničenja putovanja. Slovačka je, primjerice, u odnosu na Češku bilo puno rigoroznija i svojim građanima je ograničavala putovanja u druge zemlje na razne načine.

DOPRINOS TRŽIŠTA UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

SLOVAČKA	Dolasci			Noćenja		
	apsol.	indeks	1989.=100	apsol.	indeks	1989.=100
1989.*	192.680		100	1.893.043		100
1990.*	171.349	89	89	1.524.570	81	81
1991.*	12.322	7	6	82.493	5	4
1992.*	107.755	874	56	806.176	977	43
1993.	23.327	22	12	161.472	20	9
1994.	59.048	253	31	417.948	259	22
1995.	27.071	46	14	200.228	48	11
1996.	84.000	310	44	600.000	300	32
1997.	153.930	183	80	1.119.837	187	59
1998.	161.664	105	84	1.142.600	102	60
1999.	107.629	67	56	723.090	63	38
2000.	187.344	174	97	1.249.188	173	66
2001.	202.905	108	105	1.335.005	107	71
2002.	191.176	94	99	1.223.480	92	65
2003.	187.955	98	98	1.204.963	98	64
2004.	176.294	94	91	1.100.947	91	58
2005.	184.891	105	96	1.183.499	107	63
2006.	217.986	118	113	1.428.346	121	75
2007.	280.586	129	146	1.831.655	128	97
2008.	299.318	107	155	1.927.093	105	102
2009.	292.450	98	152	1.974.402	102	104
2010.	310.031	106	161	2.084.013	106	110
2011.	335.021	108	174	2.282.066	110	121
2012.	337.429	101	175	2.294.100	101	121
2013.	337.035	100	175	2.258.279	98	119
2014.	355.000	105	184	2.382.996	106	126
2015.	380.942	107	198	2.550.018	107	135
2016.	389.698	102	202	2.605.519	102	138
2017.	425.173	109	221	2.794.329	107	148
2018.	430.882	101	224	2.813.770	101	149
2019.	439.538	102	228	2.817.452	100	149
2020.	145.310	33	75	970.540	34	51

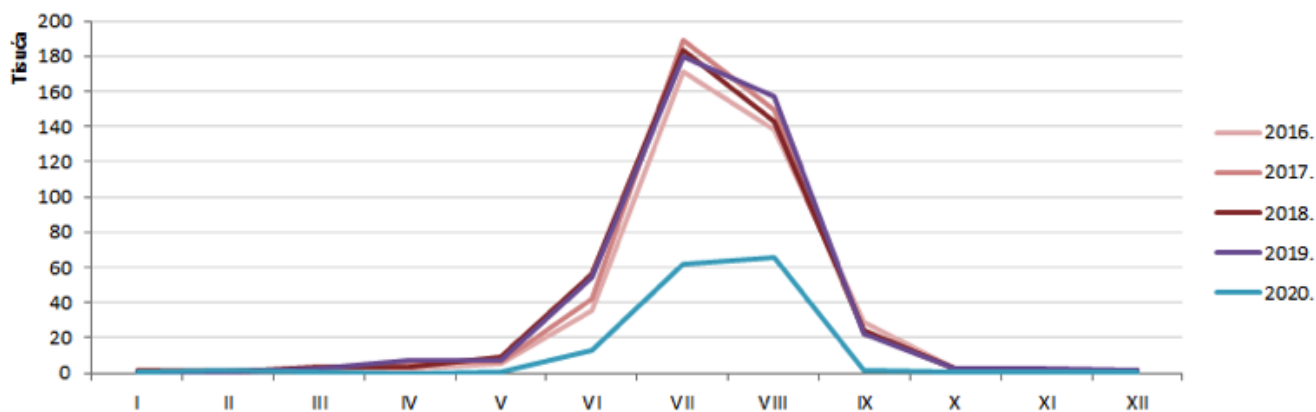
Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

Dolasci i noćenja slovačkih turista, razdoblje 1989. - 2020.

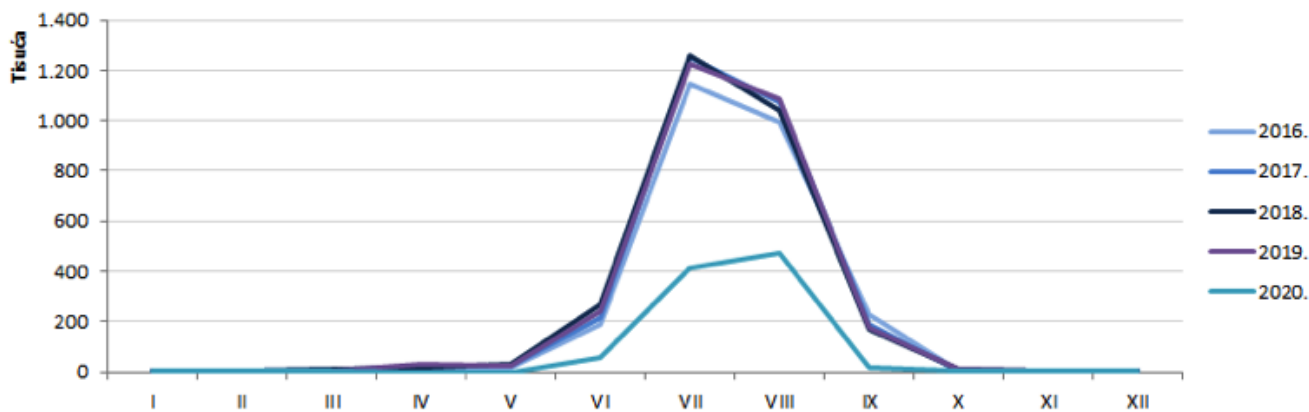
Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

Dolasci po mjesecima - Slovačka

Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

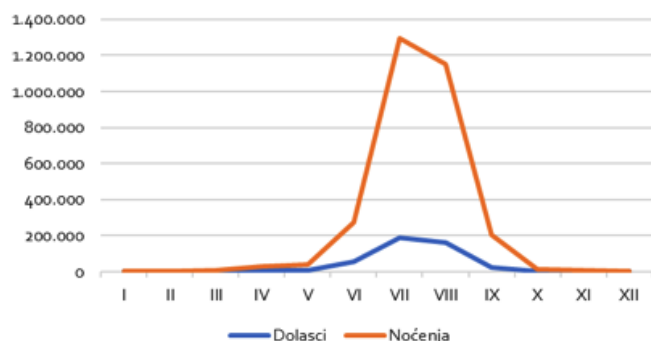
Noćenja po mjesecima - Slovačka

Izvor: DZS - komercijalni smještajni kapaciteti

REZULTATI 2019. PREMA SUSTAVU eVisitor

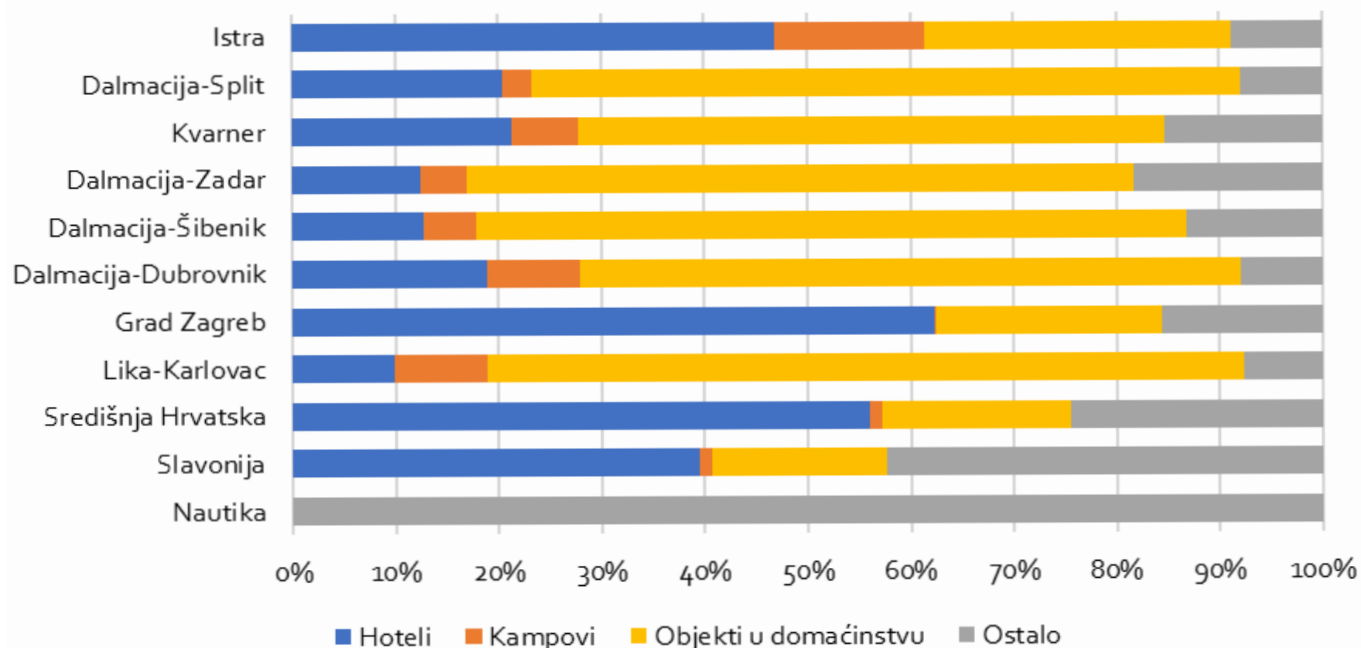
Dolasci i noćenja slovačkih turista, 2019.

Dolasci i noćenja po klasterima

Klaster	Dolasci	Noćenja
Dalmacija-Split	102.260	762.545
Dalmacija-Zadar	91.827	683.771
Kvarner	87.356	527.587
Istra	68.601	407.445
Dalmacija-Šibenik	50.894	371.087
Nautika	15.621	97.503
Lika-Karlovac	21.633	87.876
Dalmacija-Dubrovnik	9.986	69.970
Grad Zagreb	9.408	16.930
Središnja Hrvatska	5.783	9.385
Slavonija	1.354	2.432
Ukupno	464.723	3.036.531

Noćenja slovačkih turista po klasterima prema vrstama smještaja, 2019.

Top deset gradova/općina po noćenjima

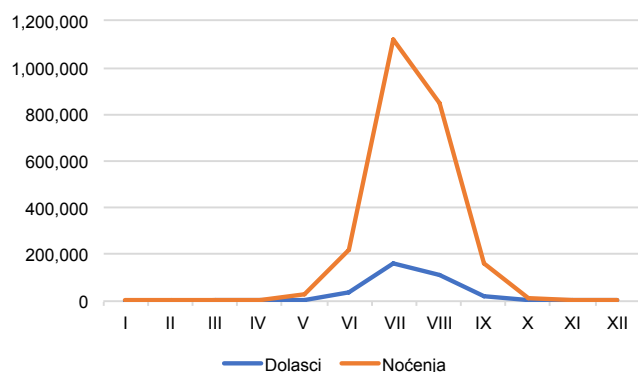
Grad općina	Noćenja
Crikvenica	121.598
Vodice	121.444
Vir	118.173
Zadar	88.852
Nin	76.758
Šibenik	75.011
Gradac	72.042
Baška Voda	71.247
Makarska	67.733
Umag	66.049

Dolasci po dobi i spolu

Dobna skupina	muškarci	žene
0-5 godina	3,8%	3,6%
6-11 godina	4,9%	4,8%
12-17 godina	3,6%	3,8%
18-24 godina	3,0%	3,5%
25-34 godina	7,2%	7,9%
35-44 godina	12,5%	11,8%
45-54 godina	8,5%	7,1%
55-64 godina	4,8%	4,7%
> 65 godina	2,1%	2,2%

REZULTATI 2021. PREMA SUSTAVU eVisitor

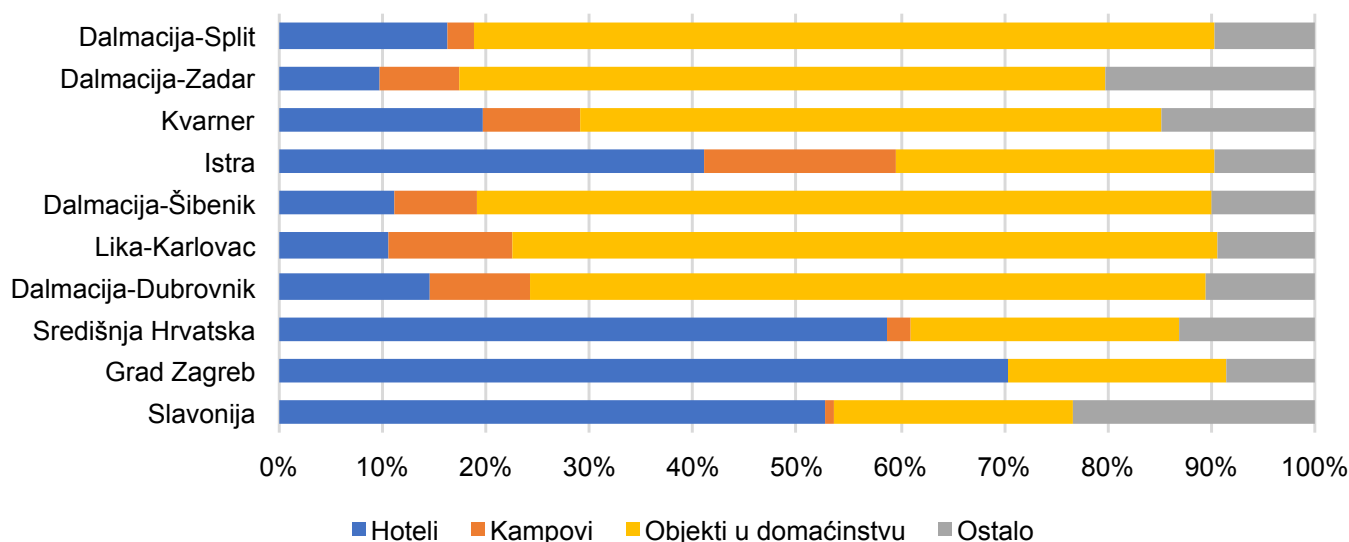
Dolasci i noćenja slovačkih turista, 2021.

Dolasci i noćenja po klasterima

Klaster	Dolasci	Noćenja
Dalmacija-Split	75.762	587.194
Dalmacija-Zadar	67.502	528.791
Kvarner	62.679	398.728
Istra	52.685	332.180
Dalmacija-Šibenik	36.547	276.360
Nautika	16.139	108.557
Lika-Karlovac	18.605	82.189
Dalmacija-Dubrovnik	10.562	76.795
Središnja Hrvatska	5.918	8.967
Grad Zagreb	5.025	7.946
Slavonija	743	2.167
Ukupno	352.167	2.409.874

Noćenja slovačkih turista po klasterima prema vrstama smještaja, 2021.

Top deset gradova/općina po noćenjima

Grad općina	Noćenja
Vir	88.579
Vodice	72.484
Crikvenica	68.195
Zadar	66.959
Nin	59.063
Šibenik	56.338
Umag	55.693
Tučepi	54.018
Novalja	52.536
Baška	51.082

Dolasci po dobi i spolu

Dobna skupina	muškarci	žene
0-5 godina	3.9%	3.7%
6-11 godina	4.7%	4.6%
12-17 godina	3.5%	3.6%
18-24 godina	3.2%	3.7%
25-34 godina	7.2%	8.2%
35-44 godina	11.9%	11.5%
45-54 godina	9.4%	7.7%
55-64 godina	4.7%	4.3%
> 65 godina	2.1%	2.0%

TOMAS Hrvatska 2019. - Slovačka

TOMAS istraživanja primarna su kvantitativna istraživanja u okviru kojih se podaci prikupljaju osobnim intervjuom s turistima (uz korištenje strukturiranog upitnika), a provode se s ciljem identifikacije stavova i potrošnje turista u hrvatskim turističkim destinacijama.

Posljednje u nizu, pod nazivom TOMAS Hrvatska 2019. po prvi je puta provedeno na području cijele zemlje, od svibnja 2019. do ožujka 2020. godine, tako da ujedno donosi rezultate obilježja putovanja i boravka turista u Hrvatskoj izvan razdoblja ljetne turističke sezone. Na takav način, istraživanje je reprezentativno za posljednju „standardnu“ turističku godinu prije pojave epidemije virusa COVID-19 te posljedične globalne društvene i gospodarske krize, s dramatičnim implikacijama na turistička putovanja u svjetskim razmjerima.

Uz domaće tržište, istraživanjem su obuhvaćena i za Hrvatsku značajnija europska tržišta – Njemačka, Slovenija, Austrija, Poljska, Italija, Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Skandinavija, Mađarska, Nizozemska, Slovačka, Francuska, BiH, Švicarska, Belgija, Španjolska, Srbija, kao i odabrana daleka tržišta - SAD, Republika Koreja, Kina, Japan.

U nastavku slijede pokazatelji iz istraživanja TOMAS Hrvatska 2019. koji prikazuju set odabranih karakteristika profilom obrađenog tržišta, uz usporedbu s prosječnim vrijednostima svih istraživanjem obuhvaćenih stranih tržišta. Zelenom bojom označene su vrijednosti kod kojih tržište u okviru relevantnijih podatkovnih kategorija pokazuje značajnije iznadprosječan rezultat, dok su crveno označene vrijednosti značajnije ispodprosječnog rezultata.

GLAVNI MOTIVI ODMORIŠNIH PUTOVANJA

Motivi	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
More	66,5	79,0
Priroda	13,4	16,0
Touring, sightseeing	7,2	0,1
Gradovi (city break)	4,8	1,5
Kultura i umjetnost	2,0	0,0
Zabava i festivali	1,3	1,1
Sela, ruralno područje	0,9	1,5
Manifestacije i događanja	0,6	0,0
Gastronomija	0,6	0,1
Wellness, toplice	0,4	0,1
Ostali sportovi i rekreacija	0,5	0,5
Cikloturizam, mountain biking	0,3	0,0
Planinarenje, hodanje	0,2	0,0
Nešto drugo	1,1	0,1
UKUPNO	100,0	100,0

MOTIV DOLASKA U HRVATSKU

Motivi	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
More	79,1	90,9
Priroda	56,2	63,0
Gradovi (city break)	24,8	24,3
Touring, sightseeing	22,3	12,0
Kultura i umjetnost	13,4	9,6
Ostali sportovi i rekreacija	11,1	16,8
Gastronomija	6,7	3,9
Zabava i festivali	5,1	6,9
Sela, ruralno područje	4,7	4,8
Manifestacije i događanja	4,1	2,2
Posao	2,8	0,8
Wellness, toplice	3,3	5,2
Planinarenje, hodanje	3,3	2,6
Drugi odmorišni motivi	2,6	0,9
Posjet rodbini i prijateljima	1,7	0,5
Cikloturizam, mountain biking	1,7	1,2
Zdravstveni razlozi	0,8	0,8
Obrazovanje	0,4	0,0
Vjerski razlozi	0,2	0,0
Neki drugi razlog	1,0	0,0

UČESTALOST DOLASKA U HRVATSKU

Broj posjeta Hrvatskoj	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prvi posjet	33,3	27,3
Drugi posjet	15,4	17,3
3 do 6 posjeta	20,1	25,7
7 i više posjeta	31,2	29,8
UKUPNO	100,0	100,0

IZVORI INFORMACIJA

Izvori informacija	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Internet	56,2	59,3
Preporuke rodbine ili prijatelja	25,6	26,3
Prijašnji boravak	21,4	13,2
Preporuke TA ili kluba	10,7	6,2
Brošure, oglasi, plakati	5,3	1,2
Radio, televizija, film ili video	5,2	8,2
Turistički sajmovi, izložbe	5,1	7,0
Članci - novine/ časopisi	3,3	4,4
Nije trebao informacije	8,0	6,2

NAČIN REZERVACIJE SMJEŠTAJA

Rezervacija smještaja	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Posredstvom turističke ili putničke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom, e-mailom	17,2	24,8
Posredstvom turističke ili putničke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući Booking.com, Expedia i sl.	45,9	42,4
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom ili telefaksom, e-mailom	16,4	17,4
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	15,7	12,1
Na neki drugi način	0,8	0,0
Nije unaprijed rezerviran	4,0	3,2
UKUPNO	100,0	100,0

TRENUTAK REZERVACIJE SMJEŠTAJA

Trenutak rezervacije	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Manje od tjedan dana prije dolaska	6,4	9,5
1 do 4 tjedna prije dolaska	17,1	17,0
1 do 3 mjeseca prije dolaska	33,0	40,2
3 do 6 mjeseci prije dolaska	27,6	26,1
Više od 6 mjeseci prije dolaska	15,9	7,2
UKUPNO/ TOTAL	100,0	100,0

SMETNJE TIJEKOM BORAVKA U DESTINACIJI

Smetnje	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Gužva na kupališnom prostoru/preveliki broj kupaca	7,6	10,1
Gužva na ulicama, trgovima, šetnicama, atrakcijama i sl.	7,2	3,5
Neprijmjereno odloženo smeće	6,2	3,7
Nemogućnost razdvajanja otpada	6,3	4,7
Neugodni mirisi (iz kontejnera i kanti za smeće)	6,0	5,1
Buka koja remeti komfor vašeg smještaja (odmor, spavanje)	6,2	3,7
Nešto drugo	1,3	0,6

AKTIVNOST TIJEKOM BORAVKA U DESTINACIJI

Aktivnost	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Plivanje, kupanje	76,5	83,5
Razgledavanje gradova ('city sightseeing')	53,8	53,1
Odlazak u restorane	50,4	43,8
Posjet povijesnim građevinama	23,4	16,5
Posjet nacionalnim parkovima, zaštićenim prirodnim područjima	19,1	16,3
Kupovina (osim svakodnevnih potrepština)	15,4	14,5
Odlazak na organizirane izlete brodom	14,8	18,3
Pješačenje	14,5	10,1
Posjet muzejima, galerijama i izložbama	13,8	12,2
Jogging, trčanje	12,9	8,5
Odlazak u klubove, ples, noćni život	11,0	8,4
Tenis	10,0	6,6
Korištenje wellness, spa usluga	8,5	10,5
Ronjenje	8,4	11,4
Posjet tematskim parkovima	7,8	9,3
Posjet zabavnim događanjima	7,1	9,2
Obilazak vinskih cesta, vinarija	7,3	4,2
Ribolov	6,1	9,3
Obilazak tematskih cesta	6,2	5,8
Posjet tradicionalnim događanjima	5,3	7,5
Ostalo	4,8	5,1
Posjet seoskim domaćinstvima	4,6	5,5
Posjet toplicama	3,9	2,1
Posjet kulturnim događanjima	3,8	4,2
Golf	3,8	6,1
Jedrenje	3,4	0,5

Aktivnost	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Posjet sportskim događanjima	3,2	0,6
Planinarenje	2,7	0,5
Avanturistički sportovi	2,5	1,6
Mountain biking	2,5	0,6
Korištenje zdravstvenih usluga	1,8	2,8
Sudjelovanje na radionicama	1,6	2,3
Dvoranski sportovi	1,5	0,7
Lov	1,4	0,5
Jahanje	1,4	1,6
Rafting	1,3	1,7
Posjet božićnim ili adventskim sajmovima	0,9	0,1
Nekom drugom	9,1	4,7
Niti jednom	0,9	1,4

STUPANJ ZADOVOLJSTVA ELEMENTIMA TURISTIČKE PONUDE MJESTA

Element ponude	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Ljepota prirode i krajolika	87,7	88,3
Ljepota mjesta	86,3	87,9
Osobna sigurnost	84,3	89,0
Atmosfera, ugođaj	82,7	82,3
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	82,3	80,4
Ukupni boravak	80,5	78,1
Uređenost mjesta	78,5	81,4
Čistoća plaža	77,2	74,5
Smještajni objekt	76,8	73,5
Informacije u destinaciji	76,3	72,7
Ekološka očuvanost prostora	76,4	78,4
Mogućnosti kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	76,0	77,7
Prilagođenost destinacije djeci	75,3	68,4
Pješačke staze	75,1	73,0
Prometna dostupnost destinacije	74,1	82,3
Gastronomska ponuda u mjestu	71,7	68,8
Označavanje znamenitosti	71,8	72,8
Kultura i umjetnost	71,4	72,5
Opremljenost, uređenost plaža	70,6	67,7
Besplatni internet u destinaciji	69,5	63,5
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	69,5	71,1
Informacije, edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	69,1	70,1
Biciklističke rute i staze	67,7	64,1
Lokalni javni prijevoz	63,9	72,7
Sportski sadržaji	63,8	61,3
Događanja i manifestacije	63,4	64,5
Mogućnost za kupnju	62,5	62,1
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	62,4	59,5
Zabava, noćni život	62,4	62,7
Promet u mjestu	62,3	70,0

VJEROJATNOST PREPORUKE MJESTA PRIJATELJIMA, RODBINI ILI KOLEGAMA

	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Nije vjerojatno da ću preporučiti	4,2	9,1
Vjerojatno ću preporučiti	26,9	31,8
Jako je vjerojatno da ću preporučiti	68,9	59,1
UKUPNO	100,0	100,0

PROSJEČNI DNEVNI IZDACI (u EUR)

Izdatak	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prosječni dnevni izdaci ukupno	99,0	74,57
Smještaj	52,8	42,79
Hrana u restoranima i barovima	17,1	12,21
Usluge trgovine	11,6	9,65
Kultura i zabava	3,3	1,96
Sport i rekreacija	2,8	1,09
Izleti	2,7	1,44
Lokalni prijevoz	7,1	4,49
Ostalo	1,7	0,94

STRUKTURA PROSJEČNIH DNEVNIH IZDATAKA

Izdatak	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prosječni dnevni izdaci ukupno	100,0	100,00
Smještaj	53,3	57,39
Hrana u restoranima i barovima	17,2	16,37
Usluge trgovine	11,7	12,94
Kultura i zabava	3,3	2,63
Sport i rekreacija	2,9	1,46
Izleti	2,8	1,93
Lokalni prijevoz	7,1	6,02
Ostalo	1,7	1,27

Aktualni imidž Hrvatske

Slovacima su pri odabiru destinacije za odmor u ozračju pandemije bolesti Covid-19 na prvom mjestu bili uvjeti ulaska u zemlju, ali i uvjeti povratka, koji su do sada bili komplicirani te je bila obvezna karantena, što je mnoge odvratilo od putovanja. Naravno, tražili su i sigurnost u destinaciji te su pratili povoljnost epidemiološke situacije. Sve to nalaze u Hrvatskoj, koju smatraju sigurnom zemljom za odmor. S obzirom na blizinu destinacije, glavni izbor im je putovanje automobilom te boravak u apartmanima koji omogućuju bolji odmak od većeg broja ljudi u odnosu na hotele. S druge strane, mnogi Slovaci vole boraviti u hotelima s 4* *all inclusive* jer se ne moraju brinuti za pripremu hrane već uživaju u kompletnoj usluzi hotela. Oznaka Safe Stay In Croatia, koja je uvedena u 2021., garantira im da smještajni kapaciteti održavaju sve propisane sanitarne mjere.

Omjer između organiziranih i individualnih dolazaka u Hrvatsku u 2020. i 2021.

Omjer individualnog i organiziranog prometa mijenja se kontinuirano u korist individualnog segmenta, budući

da Slovaci dobro poznaju hrvatske destinacije, ponuda smještaja na internetu je široka, a s obzirom na blizinu mogu se odlučiti za putovanje u zadnjem trenutku. Navedenom pomaku prema individualnoj organizaciji putovanja dodatno je doprinijela i pandemijska kriza.

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja u 2020. i 2021.

Svi vodeći organizatori putovanja nude široki spektar hrvatskih destinacija, kao i široku ponudu aranžmana. U programima organizatora putovanja i putničkih agencija hrvatska turistička ponuda i dalje ostaje dominantna. Većina putničkih agencija navodi da su hrvatski odmorišni aranžmani i u sezoni 2021. bili najprodavaniji, puno više nego u 2020. godini kada je Hrvatska rano uvrštena na „crvenu listu“ COVI rizičnih zemalja tako da nisu mogli realizirati posezonu. Tijekom 2021. godine Slovaci su bili željni odmora koji su u puno većem broju koristili u Hrvatskoj.

Rezultati organizatora putovanja u 2020. i 2021. (programi za Hrvatsku)

Kako su javljali slovački turoperatori koji nude Hrvatsku, u prvom kvartalu 2021. prodaja je apsolutno stala, ne samo za Hrvatsku, već i za druge zemlje. Ljudi su bili uplašeni ozračjem i naglim odlukama Vlade, koja je iz dana u dan uvodila nove mjere i stoge uvjete za povratak s putovanja, da bi sredinom ožujka 2021. godine zabranila odlazak u inozemstvo u turističke svrhe. Neki su se građani ipak snalazili te su ishodili potvrde da putuju u poslovne svrhe samo da bi otputovali na more (uglavnom nautičari). Svi su tada bili svjesni toga da je potrebno imati stabilnu epidemiološku situaciju u Hrvatskoj i Slovačkoj, kako bi Slovaci mogli opušteno rezervirati boravak. Slovačke agencije koje nude Hrvatsku bilježile su u drugom kvartalu 2021. godine veći buking tek od kraja svibnja, kada se Slovačka otvorila za putovanja, a i već su se ranije znali svi uvjeti ulaska u Hrvatsku, koji su za Slovake bili prihvatljivi.

Prema anketi koju je u studenom 2021. provelo Predstavništvo HTZ-a među najznačajnijim slovačkim agencijama koje nude Hrvatsku, 2021. je za njih bila vrlo neugodna i puna neizvjesnosti, jer su pravila za putovanja sve do početka sezone bila nejasna, što je utjecalo na to da su se Slovaci odlučivali za rezervacije u zadnji trenutak.

Sve agencije potvrdile su da je sezona 2021. bila znatno bolja nego 2020., međutim, dosta lošija nego 2019. (u prosjeku su ostvarili samo 30-40% rezultata iz 2019. godine).

Prevladavali su aranžmani s prijevozom automobilom, nešto malo interesa bilo je prisutno za autobusne aranžmane, vrlo malo za vlak. Većina gostiju odabrala je bliže destinacije za odmor kao što su Istra i sjeverna Dalmacija. Tražile su se sve vrste smještaja, od apartmana do hotela sa 3* i 4*. Nastavlja se trend smanjenja potražnje apartmana putem agencija jer se gosti oko boravka dogovaraju direktno s vlasnicima. Nešto veću potražnju zabilježili su kod hotela sa 4* s *all inclusive* uslugom što su većinom tražili gosti koji su ranijih godina putovali u Egipat, Tursku ili Grčku.

Zrakoplovna povezanost s Hrvatskom tijekom 2021. godine

Već duži niz godina ne postoji niti jedna redovna sezonska avionska veza iz Slovačke za Hrvatsku - najbliža avionska veza bila je moguća s bečkog aerodroma

Schwechat. Izostanak direktnog sezonskog zrakoplovnog prijevoza iz Slovačke prema Hrvatskoj negativno se odražavao upravo na turistički promet krajem srpnja i početkom kolovoza. Slovački mediji dramatično su izvještavali o gužvama na hrvatskim autocestama i kilometarskim kolonama. Ovakve prometne informacije neke su turiste odvratile od dolaska na godišnji odmor u Hrvatsku te su se u posljednjem trenutku odlučili za drugu destinaciju dostupnu automobilom, ili za ostanak u Slovačkoj. Povećanjem zahtjeva Slovaka za udobnošću putovanja raste i interes za zrakoplovnim prijevozom.

Direktna avionska linija iz Bratislave za Split (Air Explore) koja je 2020. uvedena nakon dugog niza godina, nažalost u 2021. nije realizirana, ali je uvedena nova linija istog prijevoznika na relaciji Košice-Zadar te je zasigurno doprinijela rastu broja avio putnika iz istočne Slovačke na području Dalmacije. Osim toga, agencija Satur imala je charter let iz Bratislave za Brač od polovine lipnja.

Autobuseri u 2021.

Autobusni prijevoz iz Slovačke u hrvatske destinacije osiguravali su organizatori putovanja prema vlastitom programu prodaje (najviše Globtour Group, redovne sezonske linije za cijelu obalu). Autobusni prijevoz koriste i individualni turisti bez kupovine aranžmana.

Individualni promet u 2021.

Predstavništvo HTZ u Slovačkoj bilježilo je veliki interes i pozive individualnih turista za odmorom u našoj zemlji te su tražili pomoć i konzultacije, najviše vezano za unos podataka u EnterCroatia web aplikaciju, kao i potvrde za ulazak u Hrvatsku (u početku Slovačka nije imala i izdala Covid potvrde na engleskom jeziku, niti koristila EU odobrene Covid testove). Kod autobusnog, željezničkog i autoprijevoza u inozemstvo u ljeto 2021. prevladavala je Hrvatska, s individualnim/vlastitim prijevozom automobilom.

TURISTIČKA SEZONA 2022. – OPĆI POKAZATELJI

Preliminarna procjena turističkog tržišta/ukupnih odlazaka na godišnji odmor u inozemstvo u 2022.

Zbog pandemije Covid-19 situacija na slovačkom tržištu je vrlo komplicirana i nesigurna što se odražava i na ponašanje slovačkih turista te njihovu odluku o kupnji aranžmana za ljetni odmor.

Općenito se može reći da Hrvatska i druge zemlje u first minute prodaji krajem 2021. godine ne bilježe velik interes Slovaka za putovanjima u ljetnoj sezoni 2022. Međutim, u odnosu na isto razdoblje lani, putuje se i bukira više, no daleko od rezultata iz pred pandemijskih godina. Svi se nadaju da će se nešto pokrenuti tek početkom 2022. godine. Epidemiološka situacija u Slovačkoj je kontinuirano teška, a mjere su znatno strože nego u, primjerice, Češkoj, Hrvatskoj i okolnim zemljama. Nadu daje činjenica da se u ljetnom razdoblju pandemija očigledno smiruje, a kod Slovaka jača želja za odmorom u inozemstvu.

Preliminarna procjena redoslijeda omiljenih destinacija u 2022.

Očekuje se kako će Hrvatska zadržati dominantnu poziciju na ljestvici omiljenih odmorišnih destinacija. U krugu konkurenata, očekuje se pojačani interes za „klasične“ destinacije – Grčku, Tursku, Bugarsku i Italiju, a znatan utjecaj na rang redoslijeda putovanja imati će epidemiološka situacija u omiljenim odmorišnim destinacijama, kao i uvjeti prelaska granice tijekom 2022. godine.

Prognoze organizatora putovanja za 2022.

Slovaci se manje boje zaraze, nego li naglog uvođenja nenajavljenih mjera karantene. Agencije predviđaju da će Slovaci više kupovati u „last minute“ razdoblju jer ne znaju kakve će promjene donijeti pogoršanje epidemiološke situacije i gubitka uplaćenih programa. Neki organizatori putovanja krenuli su s prodajom tijekom jesenskog razdoblja 2021. godine, uglavnom Grčke i Turske, jer nisu od hrvatskih partnera na vrijeme dobili cijene za 2022. godinu.

TURISTIČKA SEZONA 2022. – HRVATSKA

Okvirna procjena ukupnog broja dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u 2022.

Do kraja prosinca u Hrvatskoj je zabilježeno više od 352 tisuće dolazaka slovačkih turista uz više od 2,4 milijuna noćenja, što je više nego li dvostruko bolji rezultat u odnosu na 2020. godinu. Za 2022. predviđamo rezultate u rangu 2021., s mogućim rastom od 10-20%, ovisno o epidemiološkoj situaciji i mjerama Vlade Slovačke (*lockdown*, zabrana turističkih putovanja u inozemstvo posebice tijekom PPS razdoblja), što znači **oko 400.000 dolazaka i 2,7 milijuna noćenja slovačkih turista.**

Najave zastupljenosti Hrvatske u programima organizatora putovanja tijekom 2022.

Slovačke agencije koje nude Hrvatsku vjeruju da će se epidemiološka situacija smiriti i da će Slovaci u povećanom broju putovati u Hrvatsku tijekom 2022. godine, uglavnom vlastitim automobilom.

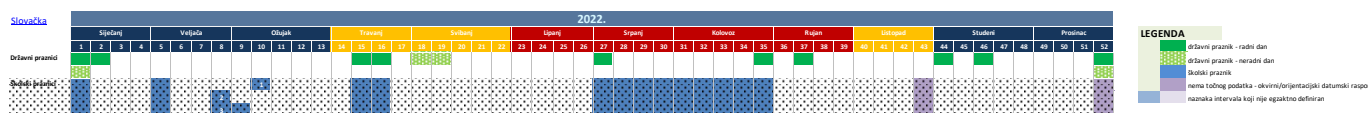
Za 2022. većina ih ne najavljuje veće promjene u struk-

turi ponude, iako neki spominju da proširuju spektar destinacija i hotela, jer imaju nove partnere. Vjeruju da će interesa za putovanjima kod Slovaka biti, ali se boje da će se Slovaci okrenuti drugim destinacijama koje sporije poskupljuju. Naime, nove cijene koje im nude neki hrvatski partneri za sezonu 2022. veće su i do 40% u odnosu na 2021. godinu.

Mjere koje bi prema mišljenju organizatora putovanja i drugih ključnih poslovnih dionika (prijevoznici, udruge/udruženja u turizmu i sl.) trebalo poduzeti u 2022.

Agencije od Hrvatske očekuju nastavak još snažnije promocije Hrvatske kao sigurne destinacije za turiste u 2022. godini, kao što je to bio slučaj u 2021. Sve će ovisiti o formiranju cjenovne politike, jer ukoliko cijene boravka u Hrvatskoj budu puno veće nego u konkurentnim mediteranskim zemljama, to bi se moglo negativno odraziti na buking. Trend je da sve veći broj Slovaka putuje u Hrvatsku individualno, bez korištenja usluge slovačkih organizatora putovanja.

Kalendar praznika i blagdana

Državni praznici i vjerski blagdani (Public Holidays)	2021.	Dan u tjednu	Tjedan u godini	2022.	Dan u tjednu	Tjedan u godini	2023.	Dan u tjednu	Tjedan u godini
Dan neovisnosti Slovačke/Nova godina (New Year's Day and Independence Day of the Slovak Republic)	01.01.2021	Petak	1	01.01.2022	Subota	1	01.01.2023	Nedjelja	1
Sv. tri kralja (Epiphany)	06.01.2021	Srijeda	2	06.01.2022	Četvrtak	1	06.01.2023	Petak	1
Veliki petak (Good Friday)	02.04.2021	Petak	14	15.04.2022	Petak	15	07.04.2023	Petak	14
Uskrсни ponedjeljak (Easter Monday)	05.04.2021	Ponedjeljak	15	18.04.2022	Ponedjeljak	16	10.04.2023	Ponedjeljak	15
Praznik rada (Labour Day)	01.05.2021	Subota	18	01.05.2022	Nedjelja	18	01.05.2023	Ponedjeljak	18
Oslobođenje republike (Liberation of the Republic)	08.05.2021	Subota	19	08.05.2022	Nedjelja	19	08.05.2023	Ponedjeljak	19
Dan sv. Ćirila i Metoda (Saint Cyril and Methodius Day)	05.07.2021	Ponedjeljak	28	05.07.2022	Utorak	27	05.07.2023	Srijeda	27
Dan slovačkog ustanka (Anniversary of the Slovak National Uprising)	29.08.2021	Nedjelja	35	29.08.2022	Ponedjeljak	35	29.08.2023	Utorak	35
Dan osnutka Slovačke republike (Day of Constitution of the Slovak Republic)	01.09.2021	Srijeda	36	01.09.2022	Četvrtak	35	01.09.2023	Petak	35
BDM Zalosna (Our Lady of the Seven Sorrows)	15.09.2021	Srijeda	38	15.09.2022	Četvrtak	37	15.09.2023	Petak	37
Svi sveti (All Saints)	01.11.2021	Ponedjeljak	45	01.11.2022	Utorak	44	01.11.2023	Srijeda	44
Day of Freedom and Democracy of the Slovak Republic	17.11.2021	Srijeda	47	17.11.2022	Četvrtak	46	17.11.2023	Petak	46
Badnjak (Christmas Eve)	24.12.2021	Petak	52	24.12.2022	Subota	52	24.12.2023	Nedjelja	52
Božić (Christmas Day)	25.12.2021	Subota	52	25.12.2022	Nedjelja	52	25.12.2023	Ponedjeljak	52
Sv. Stjepan (St. Stephen's Day)	26.12.2021	Nedjelja	52	26.12.2022	Ponedjeljak	52	26.12.2023	Utorak	52

Izvor: <https://www.feiertagskalender.ch/>

Školski praznici	2021./2022.	
	Početak	Kraj
Jesenski praznici	28.10.2021.	29.10.2021.
Božićni praznici i Nova godina	23.12.2021.	7.1.2022.
Zimski praznici - 1 dan cijela Slovačka - slobodan dan	4.2.2022.	4.2.2022.
Zimski praznici - Banská Bystrica, Žilina, Trenčín	7.3.2022.	11.3.2022.
Zimski praznici - Košice, Prešov	21.2.2022.	25.2.2022.
Zimski praznici - Bratislava, Nitra, Trnava	28.2.2022.	4.3.2022.
Proljetni/Uskršnji praznici	14.4.2022.	19.4.2022.
Ljetni praznici	1.7.2022.	31.8.2022.

Izvor: Eurydice